

Prof. Dr. Csépe Valéria méltatása
kiváló tudományos munkáért járó
Szabó András-érem odaítélése alkalmából

A Belügyi Tudományos Tanács kiváló tudományos munkáért járó Szabó András-érmel adományoz Csépe Valériának, az Eötvös Loránd Kutatási Hálózat Természettudományi Kutatóközpont kutatóprofesszorának.

Csépe Valéria Várpalotán született 1951-ben. Pszichológus diplomáját 1976-ban szerezte meg az Eötvös Loránd Tudományegyetemen, és még ebben az évben megkezdte kutatómunkáját a Magyar Tudományos Akadémia Pszichológiai Intézetében, amelynek jogutódjában az ELKH Természettudományi Kutatóközpontjában azóta is fontos kutatásokat végez.

Kezdetben az elemi hallási folyamatok agyi mechanizmusait kutatta, és kidolgozta a humán hallási észlelés és valószínűségi esemény-feldolgozás állatkísérletes modelljeit.

A münsteri egyetemen Humboldt ösztöndíjasként eltöltött évek során kutatási érdeklődése az emberi megismerő folyamatok felé fordult, és elsajátította az agyi elektromos aktivitáshoz kötött mágneses jelek tanulmányozására szolgáló módszert.

1992 és 2004 között számos külföldi egyetemen és kutatóintézetben dolgozott vendégprofesszorként. 2001-ben habilitált egyetemi docensi fokozatot szerzett az ELTE-n, majd 2002-ben megvédte MTA doktori címét. 2007-ben az Magyar Tudományos Akadémia levelező, majd 2019-ben rendes tagjává választották. 2012-től tagja az Academia Europaea-nak.

A Magyar Tudományos Akadémia főtítkárhelyettesi megbízatását két egymást követő ciklusban (2008–2014) töltötte be az Magyar Tudományos Akadémia első magas beosztású női vezetőjeként. 2012 és 2018 között a Nemzetközi Tudományos Tanács (ICSU) stratégiai bizottságában választott tagként dolgozott. A Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság 2016-ban és 2018-ban kinevezett elnöke.

Csépe Valéria a kísérleti pszichológia és a kognitív idegtudomány területén végzi kutatásait, melyek elsősorban a tipikus és atipikus fejlődés agyi aktivitás-jellemzőinek feltárására fókuszálnak. Ezek közül kiemelkedik az olvasás fejlődésének és zavarainak, köztük a diszlexiának a kutatása. Az ezzel kapcsolatos eredményeket szélesebb perspektívából bemutató, 2006-ban megjelent „Olvasó agy” című könyve számos szakmai körben vált sikerkönyvvé, s 2008-ban elnyerte az Akadémiai Kiadó nívódíját. A diszlexia agyi mechanizmusainak kutatásában elért eredményeiért kapta meg 2003-ban a Magyar Köztársasági Érdemrend Lovagkeresztjét.

Publikációinak száma 350 feletti, ezek nemzetközi idézettsége több mint háromezer. Kutatómunkája mellett több évtizede tanít, 2005 óta egyetemi tanár. Több külföldi és magyar doktori iskola tagja, oktatója, téma-meghirdetője, illetve alapító- és tőrzstagja. Külföldön és Magyarországon kutató, végzett doktoranduszainak száma 18.

Pályafutása során több elismerésben részesült: 2002-ben megkapta az MTA Pszichológiai Intézet Kardos Lajos emlékérmét, 2003-ban a Magyar Köztársasági Érdemrend lovagkeresztjét, 2005-ben az Ipolyi Arnold tudományfejlesztési díjat, 2006-ban a Magyar Pszichológiai Társaság Társaságért Érdemérmét, 2010-ben a Széchenyi Tudományos Társaság Széchenyi aranyérmét, 2012-ben az OTDK Arany kitűzőjét, 2016-ban a Bárczi Gusztáv Díjat. 2019-ben a Pécsi Tudományegyetem díszdoktorává avatta.

Csépe Valéria a Belügyi Tudományos Tanács újjáalakulásától kezdve előadóként rendszeresen részt vett a Magyar Tudomány Ünnepe belügyi fejezet nyitóeseményein. Szakértői közreműködésével hozzájárult a Belügyi Tudományos Tanács keretein belül folyó kutatások sikerességéhez. Kiemelkedő jelentőségű tagja volt a Belügyi Tudományos Tanács gondozásában 2016. évben útjára indított küldetésnek, amely a biztonság multidiszciplináris értelmezését tűzte ki célul. Mindezek eredményeképpen 2017. évben magyar nyelven, 2018. évben angol nyelven *Biztonsági kihívások a 21. században* címmel megjelent kötet alkotói között is tisztelhetette az olvasó. E szellemiség jegyében meghatározó tagja – a Belügyi Tudományos Tanács és a Doktoranduszok Országos Szövetsége által alapított – *Scientia et Securitas* folyóirat szerkesztőbizottságának.

Csépe Valéria hitvallását egy interjúban így összegezte: *„Pontosnak, megbízhatónak, igazmondónak kellett lennem, és akkor a feltétel nélküli szeretet mellett elképesztő szabadságot kaptam otthon. Abban nőttem fel, egy*

műtrágyagyár tövében, hogy hittem abban, és máig is hiszem, bármi lehet belőlem, ha megdolgozom érte.”

A Szabó András-éremmel való kitüntetése további bizonyítékul szolgál eme hitvallás megerősítésére.

A Belügyi Tudományos Tanács a kiváló tudományos munkáért járó Szabó András-érem adományozásával Csépe Valéria 2008-tól, a Kormányzati Koordinációs Bizottság Tudományos Tanács elnökhelyetteseként a vörösiszap-katasztrófa társadalmi és emberekre gyakorolt hatásának kezelésében elért eredményeit és a Belügyi Tudományos Tanács keretein belüli tudományos munkásságát ismeri el.

Budapest, 2021. november 26.

A Belügyi Tudományos Tanács nevében:

DR. FELKAI LÁSZLÓ

Belügyi Tudományos Tanács
BM közigazgatási államtitkár
Belügyi Tudományos Tanács
elnök